

Utrecht, 14 september 2006.

Geachte leden van de commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Op 22 september a.s. heeft u de mogelijkheid om uw schriftelijk inbreng in te dienen op de Wet op het Hoger Onderwijs en Onderzoek (WHOO). Het ISO (Interstedelijk Studenten Overleg) heeft een aantal opmerkingen en wil u graag enkele aanbevelingen doen waarvan het ISO graag ziet dat u deze ter harte neemt.

Het ISO is voorstander van verbetering en scheiding van bestuur en (intern) toezicht. Het wetsvoorstel voorziet wel in deze scheiding, maar miskent de positie van belanghebbenden, in het bijzonder die van studenten. Deze positie van belanghebbenden dient nadrukkelijker te worden gewaarborgd. Dit is in overeenstemming met de heersende ideeën over goed bestuur in de publieke sector waarbij het uitgangspunt is dat juist met de positie van belanghebbende ten opzichte van de maatschappelijke onderneming rekening dient te worden gehouden.

De wens voor een compacte wet kenmerkt het huidige wetsvoorstel. De memorie van toelichting wordt in dat kader gebruikt als een stortplaats van losse opmerkingen en suggesties die niet in het wetsvoorstel zijn opgenomen, maar kennelijk door de staatssecretaris wel als relevant worden beschouwd. Onze vraag is: Als de staatssecretaris die opmerkingen en suggesties noemt, waarom zijn deze dan niet in de wet opgenomen? Een zorgplicht is aardig idee, maar de positie van studenten moet gewaarborgd worden. Deregulering is op zich geen verkeerde beweging, maar dit mag echter niet leiden tot géén regulering!

Samenvattend: Het ISO is van mening dat er in deze cruciale wetswijziging, die van grote invloed is op de gehele sector, meer aandacht moet zijn voor de positie van de (individuele) student en de kwaliteit van het onderwijs.

Het ISO ziet in de WHOO de volgende beperkingen:

1. De zorgplicht op het gebied van kwaliteit en bestuurlijke inrichting biedt weliswaar ruimte voor profilering, maar doet geen recht aan het nut en het belang van een goede medezeggenschapsinbreng;
2. Te algemene zorgplichten zijn in strijd met de algemeen erkende gedachte, dat juist de bescherming van de positie van studenten door de wetgever moet worden ondersteund;
3. De rechtspositie van de individuele student, alsmede de kwaliteit en inhoud van de medezeggenschap kan niet zonder een voldoende en adequate rechtsbescherming. Anders gezegd: de mogelijkheid om geschillen aanhangig te maken moet worden verruimd, in het bijzonder door de invoering van het enquêterecht als invulling van het onderzoeksrecht.

Ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs kan worden opgemerkt dat het huidige stelsel van accreditatie inmiddels een bewustwordingsproces heeft veroorzaakt op het gebied van de interne kwaliteitszorg. Het ISO wenst dat die kwaliteitszorg eerst op een acceptabel niveau wordt gebracht

voordat accreditatie op een hoger aggregatieniveau wordt besproken. Het ISO is voorstander van een verbetering van de kwaliteit en efficiëntie van de accreditatie, maar wacht op dit moment graag de onderzoeken af die de Onderwijsinspectie hiernaar uitvoert. Over vernieuwingen van het stelsel van accreditatie hebben wij u op 23 juni jl. reeds een brief doen toekomen.

Bovenstaande leidt tot de volgende aanbevelingen van het ISO betreffende de invulling van het gekozen Raad van Toezicht-model, de medezeggenschapsstructuur, het onderzoeksrecht c.q. enquêterecht en de kwaliteit van het onderwijs:

Raad van Toezicht (art. 4.3 concept-WHOO)

1. Analoog aan recente wetgeving in de zorg (Wet Toelating Zorginstellingen en Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen), volkshuisvesting en woningbouwcorporaties, alsmede het primair, voortgezet en beroepsonderwijs (Wet Medezeggenschap op het Onderwijs 1992) dient in het hoger onderwijs de studentengeleding van de medezeggenschapsraad tenminste twee leden van de Raad van Toezicht bindend voor te dragen, al dan niet aan de hand van een door de Raad van Toezicht zelf vastgestelde profielschets.
2. In het kader van de waarborg van de invloed van de overheid en de bewaking van de kwaliteit van het toezicht wenst het ISO dat één lid van de Raad van Toezicht, bij voorkeur de voorzitter, wordt benoemd op bindende voordracht van de overheid, uiteraard met inachtneming van de profielschets.
3. Voorts dient de studentengeleding betrokken te worden bij de selectieprocedure van de overige leden van de Raad van Toezicht.
4. De studentengeleding dient adviesrecht te krijgen op de vaststelling door de Raad van Toezicht van het voor de Raad van Toezicht geldende reglement, waarvan de profielschets en de selectieprocedure deel uitmaakt (art. 4.10 concept-WHOO).

Medezeggenschapsstructuur (artt. 4.8 t/m 4.13 concept-WHOO)

1. De medezeggenschapsstructuur dient er in te voorzien dat ook op het niveau van een opleiding en/of cluster van opleidingen de zeggenschap ten aanzien van het onderwijsproces, waaronder studie- en studentenbegeleiding, aantal contacturen, maximale correctietermijn en vervangingsregels bij ziekte van docenten gewaarborgd is (art. 4.8 lid 2 concept-WHOO).
2. De financiële middelen die verdeeld worden ten behoeve van de interne medezeggenschapsorganen dienen er in te voorzien dat de (leden van de) medezeggenschapsraden bij het medezeggenschapsreglement en bij de wet toegekende taken en bevoegdheden optimaal kunnen uitoefenen, alsmede de mogelijkheid hebben informatie te vergaren, opleiding te verkrijgen en onderzoek in te stellen (art. 4.8 lid 4 concept-WHOO).
3. In aanvulling op de artt. 4.8 t/m 4.10 concept-WHOO dient de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de mogelijkheid te hebben om indien dat noodzakelijk is nadere regels, al dan niet bij AMvB, vast te stellen ten behoeve van een nadere uitwerking van de in art. 4.8 concept-WHOO genoemde zorgplicht.
4. De centrale medezeggenschapsraad dient voorts instemmingsrecht te hebben ten aanzien van:
  - a. De wijziging van de statuten van de instelling, in het bijzonder ten aanzien van de doelstelling, identiteit en grondslag.
  - b. De vaststelling of wijziging van het algemeen personeels- en benoemingsbeleid voor zover dat betrekking heeft op de kwaliteit en het opleidingsniveau van docenten.

c. De vaststelling van het reglement op grond waarvan financiële ondersteuning wordt toegekend aan studenten die:

- Studievertraging hebben opgelopen ten gevolge van lichamelijke, zintuiglijke of andere functiestoornissen, ziekte of zwangerschap danwel bijzondere familieomstandigheden.
- Lid zijn van het bestuur of een commissie van een studentenorganisatie, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, die ten doel heeft activiteiten te organiseren ten behoeve van de bij een instelling ingeschreven studenten.
- Betrokken zijn bij de interne medezeggenschap.
- Een onvoldoende studeerbare opleiding hebben gevolgd, daaronder mede begrepen een opleiding die zijn accreditatie (voorlopig) verliest c.q. waarvan achteraf moet worden geconcludeerd deze nooit te hebben verkregen.

5. De medezeggenschapsraad is, na overleg met de Raad van Toezicht, bevoegd externe deskundigen in te schakelen ter beoordeling van de op grond van art. 4.11 concept-WHOO verkregen informatie, indien en voor zover noodzakelijk.

6. Op verzoek van de medezeggenschapsraad wordt een besluit opgeschort indien het College van Bestuur de medezeggenschapsraad niet of niet tijdig heeft geïnformeerd over het te nemen besluit wanneer dit niet of niet tijdig informeren leidt tot het niet gebruik kunnen maken van het aan de medezeggenschap toekomende instemmings- of adviesrecht.

7. In het kader van art. 4.12 concept-WHOO het niet voldoen aan een verzoek om informatie, dient de in dit artikel gebruikte term "systematisch" vervangen te worden door "na herhaald verzoek".

Onderzoeksrecht c.q. enquêterecht (artt. 4.14 t/m 4.16 concept-WHOO)

1. De in art. 4.15 concept-WHOO aan de geschillencommissie toekomende bevoegdheid tot het kennismaken van geschillen die worden voorgelegd door de medezeggenschapsraad dient er ook in te voorzien dat de geschillencommissie hiervan kennis neemt op verzoek van vertegenwoordigers van medezeggenschapsraden indien en voorzover de betrokken medezeggenschapsraad aan de desbetreffende vertegenwoordiger daartoe een verzoek heeft gedaan.

2. De ondernemingskamer van het hof van Amsterdam dient niet alleen te fungeren als een beroepsinstantie met betrekking tot uitspraken van de geschillencommissie, maar dient - overeenkomstig art. 2:345 lid 1 BW - op schriftelijk verzoek van een organisatie, die ten doel heeft de behartiging van de belangen van bij de instelling ingeschreven studenten de mogelijkheid hebben een of meer personen te benoemen die belast worden met het instellen van een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken binnen de instelling. (art. 4.16 concept-WHOO en het Uitvoeringsbesluit Wet Toelating Zorginstellingen)

Kwaliteit van het onderwijs

1. Instellingsaccreditatie is op dit moment absoluut een brug te ver en voor het ISO onbespreekbaar. De kwaliteit van het onderwijs kan simpelweg niet op instellingsniveau gemeten worden. Het leidt tot rechtsonzekerheid voor studenten. Bovendien kan in de accreditatie op opleidingsniveau nog veel worden verbeterd en aan efficiëntie worden gewonnen. De insteek van het ISO is: investeer in zorg voor kwaliteit in plaats van in zorg voor kwaliteitszorg.

2. Het huidige wetsvoorstel miskent de rol van de overheid als eindverantwoordelijke voor het beschikbaar stellen van informatie betreffende de inhoud en kwaliteit van opleidingen. Het ISO vindt dat de overheid hiervoor eindverantwoordelijk moet zijn aangezien deze opleidingen per slot van rekening voornamelijk uit publieke middelen worden bekostigd.

De conclusie van het ISO is dat voor de invoering van deze wet voldoende tijd en aandacht beschikbaar moet zijn. Een haastklus is onwenselijk. De WHW is aan vervanging toe, maar een overhaaste invoering van de WHOO zoals die thans voorligt, doet aan de positie van de (individuele) student en de kwaliteit van het onderwijs geen recht. Op teveel plaatsen in het wetsvoorstel is gekozen voor een zorgplicht zonder dat daarmee voldoende recht wordt gedaan aan het idee van governance en de verbetering van kwaliteit. Bovenstaande aandachtspunten bespreekt het ISO graag met u. Immers wanneer zelfs in de memorie van toelichting wordt aangegeven dat belangrijk is dat de positie van studenten en de kwaliteit van onderwijs aandacht behoeft, dient dit navolging te hebben in de formulering van het uiteindelijke wetsvoorstel.

Hopende dat u onze opmerkingen ter harte neemt, onze aanbevelingen overneemt en het wetsvoorstel kritisch benadert, tekenen wij,

Sebastiaan den Bak
voorzitter

Boaz Adank
vice-voorzitter

Een kopie van deze brief is verzonden aan:
Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap; HBO-raad; VSNU; Paepon en LSVb.